

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků

Bakalářská práce

**Jazyková politika Kazachstánu a její vliv na ekonomický
vývoj země (na příkladu výuky jazyků na Univerzitě
Suleymana Demirela a na Euroasijské
národní univerzitě**

Autor práce: Sagyngaliyev Shynggys

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

- Autor práce: Shynggys Sagyngaliyev
Studijní program: Podnikání a administrativa
Vedoucí práce: PhDr. Drahoslava Kšandová, Ph.D.
Garantující pracoviště: Katedra jazyků
Jazyk práce: Čeština
- Název práce: **Jazyková politika Kazachstánu a její vliv na ekonomický vývoj země (na příkladu výuky jazyků na Univerzitě Suleymana Demirela a na Euroasijské národní univerzitě)**
- Název anglicky: **Language policy of Kazakhstan and its influence on the country's economic development (on the example of language teaching at Suleyman Demirel University and the Eurasian National University).**
- Cíle práce: Cílem práce je zhodnotit koncepci jazykové politiky Kazachstánu a její vliv nejen na kvalitu výuky ve vzdělávacích institucích, a to na soukromé Univerzitě Suleymana Demirela (SDU) a na veřejné vysoké škole Eurasian National University (ENU), ale i na rozvoj podnikání a ekonomických kontaktů s ostatními zeměmi světa.
- Metodika: Výzkum bude probíhat na základě dotazníkového šetření. S využitím statistické a komparativní metody bude popsána situace jazykové politiky na VŠ.
- Doporučený rozsah práce: 30-40
- Klíčová slova: historická situace, jazyková politika, koncepce jazykové politiky, vzdělávací instituce, srovnání univerzit
- Doporučené zdroje informací:
1. DŽURINSKIJ, A.N. 2018. Vyssheie obrazovaniie v sovremennom mire. Trendy i problemy. Moskva: Prometei. 220 s. ISBN 978-5-907003-14-9.
 2. MIKHALCHENKO, N.A. 2017. Vyssheie obrazovaniie i gosudarstvo. Globalnyi i nacionalnyi razmer politiky. Sankt Peterburg: SPbGU. 328 s. ISBN:978-5-288-05742-7
 3. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). [online]. Higher Education in Kazakhstan 2017 ISBN: 9789264268944 Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/education/2017_9789264289666-ru#page4
 4. Poselství Prezidenta Republiky Kazachstán N.A.Nazarbajeva „Nový Kazachstán v novém světě“ – strategie další etapy rozvoje země: Materiály kulatého stolu“ ze dne 11.04.2007. ISBN 9965-458-54-5.

5. RYAGIN, S.N., ISMAGAMBETOVA, L.S. 2017. Vlastnosti zavedení vícejazyčného vzdělávání v Republice Kazachstán. [online]. Omsk: Humanitární akademie. ISSN:1998-5320. Dostupné z: <http://journal.omga.su/wp-content/files/28/11.pdf>
6. Vysokoškolské vzdělávání v Kazachstánu – přímá cesta k úspěchu! Dostupné z: <https://vipusnik.kz/articles/vysshee-obrazovanie-v-kazahstane-pryamoy-put-k-uspehu>

Předběžný termín 2023/24 LS – PEF
obhajoby:

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Jazyková politika Kazachstánu a její odraz ve výuce jazyků na vysokých školách ekonomického zaměření " jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Mgr. Drahoslavě Kšandové, Ph.D. za cenné komentáře a odborné rady, které přispěly k přípravě této bakalářské práce.

Jazyková politika Kazachstánu a její vliv na ekonomický vývoj země (na příkladu výuky jazyků na Univerzitě Suleymana Demirela a na Euroasijské národní univerzitě)

Abstrakt

Bakalářské práce "Jazyková politika Kazachstánu a její vliv na ekonomický vývoj země (na příkladu výuky jazyků na Univerzitě Suleymana Demirela a na Euroasijské národní univerzitě") pojednává o koncepci jazykové politiky Kazachstánu a jejím vlivu na kvalitu výuky ve vzdělávacích institucích, a to na soukromé Univerzitě Suleymana Demirela (SDU) a na veřejné Euroasijské národní univerzitě (ENU), ale také na rozvoj podnikání a ekonomických kontaktů. Byla provedena kvalitativní analýza v oblasti zajištění kvality vzdělávání, stejně jako vnitřní a vnější hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání. Byl analyzován současný stav vzdělání Kazachstánu a popsány všechny podrobnosti o vzdělání Kazachstánu. Bylo poukázáno na slabé stránky vzdělávání a také popsána struktura vzdělávání Kazachstánu. Byly definovány priority pro efektivní rozvoj systému vysokého vzdělávání Republiky Kazachstán.

Klíčová slova: historická situace, jazyková politika, koncepce jazykové politiky, vzdělávací instituce, srovnání univerzit, kvalita, reforma vzdělávacího systému, vícejazyčné vzdělávání.

Language policy of Kazakhstan and its influence on the country's economic development (on the example of language teaching at Suleyman Demirel University and the Eurasian National University).

Abstract

The bachelor's thesis "Language policy of Kazakhstan and its influence on the country's economic development (on the example of language teaching at Suleyman Demirel University and the Eurasian National University)" discusses the concept of language policy of Kazakhstan and its impact on the quality of teaching in educational institutions, namely at the private Suleyman Demirel University (SDU) and at the public university Eurasian National University (ENU), but also to develop business and economic contacts. A qualitative analysis in the field of quality assurance of education, as well as internal and external evaluation of the quality of higher education was conducted. We looked at the current state of education in Kazakhstan and described all the details of education in Kazakhstan. We pointed out the weaknesses of education and also described the structure of education of Kazakhstan. They defined priorities for the effective development of the higher education system of the Republic of Kazakhstan.

Keywords: historical situation, language policy, concept of language policy, educational institutions, comparison of universities, quality, reform of the educational system.

Obsah

1 Úvod	9
2 Cíl práce a metodika	10
3 Teoretická východiska	11
3.1 Definice pojmu jazyková politika	11
3.2 Jazyková politika v Kazachstánu	12
3.3 Trojjazyčnost v Kazachstánu	13
3.3.1 Kazašský jazyk	15
3.3.2 Ruský jazyk v Kazachstánu	16
3.4 Střední a vyšší vzdělávání v Kazachstánu	17
3.5 Rozvoj vzdělávání v Kazachstánu	18
3.6 Jazykové vzdělání a jeho vliv na rozvoj podnikatelských aktiv	21
4 Vlastní práce	23
4.1 Vysoké školy v Kazachstánu	23
4.1.1 Jazyková politika Euroasijské národní univerzity (ENU)	24
4.1.2 Rozvoj Euroasijské národní univerzity (ENU)	25
4.2 Jazyková politika Univerzity Suleymana Demirela (SDU).....	26
5 Výsledky a diskuse	30
5.1 Dotazníkové šetření pro studenty ENU a SDU	30
6 Závěr	35
7 Seznam použitých zdrojů	36
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	40
8.1 Seznam obrázků	40
8.2 Seznam použitých zkratk.....	40

1 Úvod

Jazyk není jen nástrojem komunikace, je základním prvkem kultury a identity každé společnosti. Je nositelem bohatství a historie národa, jeho tradic, hodnot a schopnosti vyjádřit jedinečnou kolektivní zkušenost. Jazyková kultura ztělesňuje strukturu společnosti, její světonázor a schopnost uchovávat a předávat informace, historii a kulturní hodnoty z generace na generaci.

Otázky jazykové kultury, jazykového statusu a jazykové politiky, stejně jako postoj společnosti a státu k jazykové rozmanitosti mají obrovský vliv na sociokulturní a politické procesy v moderním světě. Vystávají tak důležité otázky týkající se jazykové rozmanitosti, zachování a rozvoje kulturních a jazykových tradic a rovnosti a inkluzivity různých jazykových společenství.

Moderní společnost čelí řadě problémů spojených s jazykovou kulturou. Globalizace, migrace, technologické změny a politické procesy ovlivňují jazykovou krajinu a ohrožují mnoho malých a menšinových jazyků.

Jazyk je zdaleka nejdůležitějším prostředkem komunikace mezi lidmi. Umožňuje nám vyjadřovat myšlenky, pocity, nápady a názory, sdílet znalosti a informace. Jazyk je klíčem k porozumění a interakci v různých sociokulturních kontextech. Všechny aspekty lidského života, od vzdělávání a vědy až po kulturu a politiku, se opírají o jazyk jako o základní nástroj komunikace.

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce je zhodnotit koncepci jazykové politiky Kazachstánu a její vliv jednak na kvalitu výuky ve vzdělávacích institucích, a to na soukromé Univerzitě Suleymana Demirela (SDU) a na státní Euroasijské národní univerzitě (ENU), jednak na rozvoj podnikání a ekonomických kontaktů s ostatními zeměmi světa. Metodika zpracování této bakalářské práce bude probíhat na základě dotazníkového šetření. S využitím statistické a komparativní metody bude popsána situace jazykové politiky na výše uvedených univerzitách.

3 Teoretická východiska

3.1 Definice pojmu jazyková politika

V odborné literatuře lze najít nejrůznější definice jazykové politiky. S pojmem jazyková politika pracuje především sociolingvistika, z jejíhož pohledu stačí, „aby v rámci jednoho společenství existovaly vedle sebe dva jazyky. Není už přitom podstatné, jaký počet obyvatel tím či oním jazykem mluví, nebo na jak vysoké úrovni jej mluvčí ovládají“. (Černý, 1996)

„Jazyková politika je primárně nezávislá na jazykovém složení obyvatelstva daného státu, lze však předpokládat, že bi – nebo multilingvní společenství budou mít daleko silnější potřebu nějakým způsobem oficiální používání jazyků regulovat“. (Velčovský, 2011)

Jazykovou politiku lze z toho hlediska chápat jako „systematickou a cílenou snahu o vyřešení určitých jazykových problémů prostřednictvím institucionálně řízených zásahů do užívání jazyka“. (Axmetov, 2016)

Někteří lingvisté jazykovou politiku definují jako „soubor strategií, opatření a norem zaměřených na řízení užívání, rozvoje a zachování jazyků v dané komunitě nebo státě. Tato oblast politiky se zabývá jazykovými otázkami, jako je výběr úředních jazyků, podpora menšinových jazyků, dvojjazyčné vzdělávání a další aspekty, které mohou ovlivňovat sociokulturní dynamiku a mezinárodní vztahy“. (Smokotin, 2010).

Podle Leontieva je „jazyková politika cílevědomá regulace jazykových vztahů ve společnosti, zaměřená na dosažení určitých společenských cílů.“ (2017)

Jazyková politika hraje klíčovou roli při utváření společenského prostředí a národní identity. Jejím cílem je vytvořit rovnováhu mezi respektováním jazykové rozmanitosti a podporou jazyků, které mají pro stát strategický význam.

Jedním z důležitých aspektů jazykové politiky je stanovení úředních jazyků v daném státě. Tato volba může být odrazem historických, kulturních a sociálních charakteristik. Úřední jazyky tvoří základ pro vzdělávání, vládní dokumenty a interakci ve společnosti.

Jazyková politika může být zaměřena na jeden jazyk nebo na více jazyků. V prvním případě se nazývá jednojazyčná (monolingvní), v druhém případě se nazývá vícejazyčná (multilingvní).

Cílem jednojazyčné jazykové politiky je posílit jeden jazyk ve společnosti a ve státě. Jejím cílem může být posílení role státního jazyka, zachování jazyka původního obyvatelstva nebo podpora jazyka přistěhovalců.

Cílem vícejazyčné jazykové politiky je rovnoměrný rozvoj více jazyků ve společnosti a ve státě. Jejím cílem může být podpora menšinových jazyků, rozvoj jazyků pro mezinárodní komunikaci nebo vícejazyčné vzdělávání.

3.2 Jazyková politika v Kazachstánu

Kazachstán je multikulturní země s více než 130 různými etnickými skupinami. Podle Ústavy Republiky Kazachstán je kazaština státním jazykem. Ruština má status úředního jazyka, který se používá vedle kazaštiny ve státních orgánech a orgánech místní správy, ve vzdělávání, vědě, kultuře a dalších společensky významných oblastech. V posledních letech se však v zemi projevuje tendence snižovat roli ruštiny. Je to způsobeno řadou faktorů, včetně rostoucího národního uvědomění Kazachů, zvyšujícího se podílu kazašsky mluvícího obyvatelstva a rozvoje kazašského jazyka.

„Oficiálně dodržuje Kazachstán multilingvní jazykovou politiku, i když v praxi má však jazyková politika Kazachstánu některé rysy monolingvismu, tj. jednojazyčnosti, kdy osoba hovoří pouze mateřským jazykem. Je to dáno tím, že se kazaština postupně stává prioritním jazykem ve školství, kultuře a státních orgánech“. (Marusenko, 2023).

Jazyková politika hraje významnou roli v životě každé země, a to i v Kazachstánu. Hlavním cílem jazykové politiky je podpora jazykové rozmanitosti a zajištění rovného přístupu ke vzdělání, zaměstnání a dalším příležitostem pro všechny občany, bez ohledu na jejich jazykový původ.

Podle bývalého prezidenta Nursultana Nazarbajeva (2012) je jazyková politika Kazachstánu založena na respektování různých jazyků v zemi a podpoře kazaštiny jako státního jazyka.

V posledních letech byla v Kazachstánu implementována řada jazykových politik s cílem podpořit a udržet rozmanitost jazyků v zemi. Jedním z klíčových aspektů těchto politik je posílení pozice kazaštiny vůči ruštině a dalším jazykům.

Jazyková politika v Kazachstánu má hluboké kořeny v historii země a je spojena s otázkou národní identity a kulturního dědictví. Po získání nezávislosti v roce 1991 bylo rozhodnuto uznat kazaštinu jako státní jazyk, což bylo důležité pro podporu a zachování kazašské kultury a tradic. Kazašský jazyk byl zároveň považován za klíčový nástroj pro upevnění národní identity a posílení suverenity země.

Kazaština se stále aktivně používá v každodenním životě, zejména na venkově a mezi starší generací, zatímco ve městech a v oblastech spojených s podnikáním a státními institucemi se používá i ruština.

V roce 2017 byl přijat zákon o jazykové politice, který dal oficiální rámec pro uplatňování kazaštiny v různých oblastech společnosti. Hlavním cílem tohoto zákona bylo zajistit, aby kazaština byla dominantním jazykem ve veřejné správě, vzdělávání a právních záležitostech. Zákon také stanovil povinnost, aby se všichni obyvatelé Kazachstánu naučili kazašsky do určité úrovně, což mělo podpořit integraci a upevnění role kazaštiny ve společnosti. (Ryagin, 2017).

Tato jazyková politika však vyvolala různé reakce a výzvy. Někteří obyvatelé Kazachstánu, zejména ti, kteří mluví rusky, se obávali, že tato politika může omezit jejich práva a přístup k některým veřejným službám. To vyvolalo diskuse o rovnosti a integraci, ale vláda se snaží najít rovnováhu mezi podporou kazaštiny a zachováním práv menšinových jazyků, zejména ruštiny.

Cílem jazykové politiky v Kazachstánu je podporovat používání kazašského jazyka a zároveň zachovat jazykovou rozmanitost země. Tato politika uznává význam ruštiny jako druhého jazyka a usiluje o zajištění rovných příležitostí pro všechny občany bez ohledu na jejich jazykovou příslušnost.

Podle bývalého ministra školství N. Sagadiyeva (2017) je „jazyková politika klíčovou součástí úsilí o modernizaci a rozvoj vzdělávání v Kazachstánu“. Ministr měl na mysli to, že výběr jazyka pro vzdělávání a úřední záležitosti má pro zemi a její vzdělávací systém strategický význam. Jazyková politika může mít vliv na přístup ke vzdělání, národní identitu, integraci a další, a proto je považována za klíčový prvek v moderní vzdělávací reformě Kazachstánu.

3.3 Trojjazyčnost v Kazachstánu

Trojazyčnost je situace, kdy se ve společnosti, státě nebo regionu používají a existují tři úřední nebo běžně užívané jazyky. Lidé v trojjazyčné společnosti mohou mluvit třemi jazyky, rozumět jim a používat je v různých oblastech života, jako je vzdělávání, obchod, kulturní interakce a každodenní komunikace.

„Tyto situace mohou vznikat z různých důvodů, včetně etnické rozmanitosti, historických vazeb na různé jazyky, mezinárodních vztahů a dalších faktorů. V závislosti na

konkrétních okolnostech může být trojjazyčnost oficiálně podporována a regulována, nebo může být výsledkem přirozené jazykové rozmanitosti ve společnosti“ (Karabayev, 2016).

Kazachstán je dnes státem, který se aktivně rozvíjí a je bohatý na své kulturní dědictví, přičemž úspěšně plánuje budoucnost. Jednou z priorit současného Kazachstánu je rozvoj úspěšné jazykové politiky trojjazyčnosti (trilingvismu), kterou v roce 2008 představil v poselství národu tehdejší prezident Nazarbajev. Podle jeho slov musejí „obyvatelé ovládat kazaštinu jako jazyk národní, ruštinu jako jazyk vzdělání a angličtinu jako jazyk informací.“

Empirické studie ukazují, že v Kazachstánu se obyvatelstvo často setkává s mylným názorem cizinců, že státním jazykem v Kazachstánu je ruština. V této souvislosti je důležité poznamenat, že státním jazykem je kazaština, kterým hovoří 70 % Kazachů. Avšak role ruského jazyka a kultury jsou také nedílnou součástí života v Kazachstánu.

- Ideálem naší společnosti by měl být Kazachstán, který zná své dějiny, jazyk a kulturu, zároveň však bude moderní, ovládat cizí jazyky a mít pokrokové a globální názory" (Nazarbajev, 2018).
- "Znát mnoho jazyků znamená mít mnoho klíčů k jednomu zámku" (Dzhumanova, 2017).

Trojazyčný program je koncepcí, která dále posílí zemi, zvýší její potenciál a urychlí integraci do světového společenství, přispěje k rychlejšímu rozvoji konkurenceschopného Kazachstánu. Tato jazyková politika poskytuje všechny příležitosti pro rozvoj lidského potenciálu, což pomůže státu zařadit se mezi 30 nejrozvinutějších zemí světa.

Podle indexu EF English Proficiency Index (2023) se Kazachstán umístil na 104. místě ze 113 zemí, což ukazuje na velmi nízkou úroveň angličtiny jako jazyka mezinárodní komunikace. V době inovativních technologií je však nezbytné, aby každý Kazach ovládal angličtinu, což mu umožní dosáhnout úspěchů ve vědě, vzdělání, ekonomice a dalších oblastech na světové úrovni. Tento fakt zdůrazňuje i prezident země v každoročním poselství lidu, kdy tvrdí: “Budoucnost Kazachů spočívá ve svobodné nadvládě kazaštiny, ruštiny a angličtiny“ (Nazarbajev, 2018).

Cílem tohoto programu je poskytnout charakteristiku jazykové situace v Kazachstánu, určit roli a místo kazaštiny, ruštiny a angličtiny a popsat koncept jazykové politiky Republiky Kazachstán. Základem jsou hlavní ustanovení koncepce jazykové politiky Republiky

Kazachstán. Zdroji informací jsou text Ústavy RK, zákon "O jazycích v Republice Kazachstán", strategie "Kazachstán - 2030" a projev prezidenta Nazarbajeva k lidu Kazachstánu."

Roli kazaštiny a ruštiny v Kazachstánu nelze přeceňovat. Oba úřední jazyky jsou spjaty do jedinečné mozaiky způsobu života, která zajišťuje rozmanitost a vzájemný respekt v tomto mnohonárodnostním státě. Zachování rovnováhy mezi těmito jazyky je klíčovým aspektem vytváření harmonické společnosti schopné kulturní a sociální prosperity.

Důležitou součástí jazykové politiky je jazykové vzdělávání. Mnoho zemí se snaží zajistit, aby občané měli přístup k vzdělání v mateřském jazyce a dalších jazycích, které jsou důležité z ekonomických nebo kulturních důvodů. To může zahrnovat politiky týkající se vzdělávání učitelů, tvorby učebních osnov a dostupnosti učebních materiálů v různých jazycích.

Ve vzdělávacím systému Kazachstánu je cílem jazykové politiky poskytovat občanům možnost studovat jak kazaštinu, tak ruštinu. Kazaština se ve školách vyučuje jako první jazyk a ruština jako druhý jazyk.

3.3.1 Kazašský jazyk

Vysokoškolské vzdělání je klíčovou sociální institucí a kazašský jazyk hraje v kulturním dědictví Kazachstánu klíčovou roli. Podle posledního sčítání lidu v roce 2020 používá kazašský jazyk v každodenním životě více než 70 % občanů země. Také výzkum profesora lingvistiky Salima Bekmaganbetova (2019) prokázal, že kazaština zůstává důležitým komunikačním prostředkem pro kazašské občany. Tato skutečnost zdůrazňuje nejen jazykový, ale i kulturní význam jazyka v jejich každodenním životě.

Je nejen prostředkem komunikace, ale také symbolem národní identity. Postavení kazašského jazyka v moderní kazašské společnosti je předmětem pozornosti vědců a veřejných činitelů, kteří zkoumají vliv jazyka na kulturní a sociální dynamiku.

Analýza sociologického výzkumu, který provedla Nazija Smagulova (2017), ukazuje na pozitivní vnímání kazašského jazyka mezi obyvatelstvem. Přibližně 80 % respondentů považuje studium v kazašském jazyce za důležité a podporuje jeho aktivní používání ve společnosti.

Kazašský jazyk hraje také důležitou roli při předávání tradic, mýtů, historie a zvyků. Kromě toho jazyk slouží jako nástroj sebevyjádření a porozumění národa, přispívá k utváření a posilování jeho identity.

Většina vzdělávacích institucí poskytuje výuku v kazašském jazyce od základních až po vysoké školy. Cílem je nejen poskytovat jazykové vzdělání, ale také vytvářet podmínky pro plnohodnotné vnímání a osvojování národních kulturních hodnot. Učební osnovy v kazašském jazyce jsou kulturně citlivé a historicky kontextuální. Zahrnují prvky národní literatury, historie a kultury, což přispívá nejen ke zvládnutí předmětů, ale také k formování národní identity.

Kazašský jazyk tak zůstává hlavním vyučovacím jazykem v kazašském vzdělávacím systému. Žáci začínají své vzdělávání v rodném jazyce, což přispívá k formování jazykových dovedností. (Alimzhanov, 2020).

Status kazašského jazyka je podporován státem, což se odráží v jeho oficiálním uznání jako státního jazyka. Zákony a předpisy, například "O jazycích", jsou zaměřeny na posílení postavení kazašského jazyka ve společnosti.

Existují však výzvy pro status kazašského jazyka. Lingvistka Aigul Baimuhambetova (2018) poznamenává, že „globalizace a rozšíření používání angličtiny v mezinárodních vztazích může ovlivnit stupeň asimilace kazašského jazyka mládeží“.

Úroveň znalosti kazašského jazyka občanů v Republice Kazachstán se hodnotí na základě těchto normativních dokumentů:

- 1) Články 7, 93 Ústavy Republiky Kazachstán;
- 2) Články 4, 23 zákona Republiky Kazachstán "O jazycích v Republice Kazachstán" ze dne 11. července 1997;
- 3) Koncepce jazykové politiky Republiky Kazachstán schválená dekretem prezidenta republiky č. 3186 ze dne 4. listopadu 1996;

3.3.2 Ruský jazyk v Kazachstánu

Ruština, která je v Kazachstánu druhým úředním jazykem, hraje důležitou roli ve společenském, hospodářském a kulturním životě země. Studium jejího postavení a vlivu na společnost nám umožňuje pochopit složitou dynamiku mnohonárodnostního státu.

V posledních letech se v Kazachstánu projevuje tendence snižovat roli ruštiny. Je to způsobeno řadou faktorů, včetně rostoucího národního uvědomění Kazachů, zvyšujícího se podílu kazašsky mluvícího obyvatelstva a rozvoje kazašského jazyka.

Navzdory těmto trendům však ruština zůstává v Kazachstánu důležitým jazykem. Nadále hraje důležitou roli v mezinárodní komunikaci, vědě, vzdělávání, kultuře a podnikání.

Kazašský politolog Z. Karazhanov (2017) se domnívá, že ruština v Kazachstánu "není jazykem konkurujícím kazaštině, ale hraje roli doplňkového jazyka, který je nezbytný pro

zajištění mezikulturní komunikace a interakce s okolním světem". Konstatuje, že ruština "je důležitým faktorem integrace a rozvoje kazašské společnosti".

Ruský jazyk si zachovává svůj význam ve vzdělávacím systému. Školy s výukou v ruském jazyce poskytují ruskojazyčným studentům vzdělávací příležitosti a zachovávají kulturní dědictví.

Vícejazyčné prostředí v Kazachstánu vytváří zvláštní dynamiku společnosti. Vzájemné používání kazašského a ruského jazyka podporuje mezikulturní porozumění a sbližování mezi různými etnickými skupinami.

3.4 Střední a vyšší vzdělávání v Kazachstánu

Vzdělávání je nejdůležitějším aspektem každé společnosti a hraje zásadní roli v jejím vývoji a růstu. V posledních několika letech prošel vzdělávací systém v Kazachstánu významnými reformami, které měly za cíl zlepšit jeho kvalitu a splnit požadavky rychle se měnícího světa. Vzdělávací systém je založen na principech kritického myšlení, tvořivosti a inovací, a studenti jsou vedeni k rozvíjení schopností řešit problémy a kriticky myslet.

Systém vzdělávání ve školách v Kazachstánu je určen Zákonem Republiky Kazachstán o vzdělávání (2007). V Kazachstánu existují tři stupně středního vzdělávání:

- základní vzdělávání (4 roky, 1.-4. třída),
- základní středoškolské vzdělávání (5 let, 5.-9. třída)
- střední všeobecné vzdělávání (2 roky, 10.-11. třída).

Pro vstup na univerzitu v Kazachstánu musí studenti absolvovat 11 let základního a středoškolského vzdělávání a složit zkoušku národního testovacího centra (ENT). ENT je standardizovaný test, který hodnotí znalosti studentů z různých předmětů, včetně matematiky, kazašského jazyka a literatury a cizího jazyka. Na základě výsledků ENT jsou studenti rozděleni na univerzity.

Kromě složení zkoušky ENT musí studenti splnit určité požadavky, aby mohli být přijati na univerzitu v Kazachstánu. Mezi tyto požadavky patří získání středoškolského diplomu, splnění minimálního věku (obvykle 17 nebo 18 let) a minimálního průměrného prospěchu (GPA). Tyto požadavky zajišťují, že studenti jsou dostatečně vyspělí, aby zvládli

nároky vysokoškolského studia. Některé univerzity mohou také vyžadovat dodatečné přijímací zkoušky nebo eseje k posouzení znalostí a dovedností studentů.

Jakmile studenti splní všechny požadavky, mohou se přihlásit na vybranou univerzitu. Přihláška by měla obsahovat výsledky zkoušky ENT, maturitní vysvědčení a případné další přijímací zkoušky nebo eseje požadované univerzitou.

Vysoké školy v Kazachstánu nabízejí programy v široké škále oborů, včetně inženýrství, medicíny, práva, ekonomiky a humanitních věd. Mezi nejznámější univerzity v zemi patří Kazachstánská národní univerzita Al-Farabí (Kaznu), Kazachstánská národní technická univerzita (KazNTU), Euroasijská národní univerzita (ENU) a Univerzita Suleymana Demirela (SDU). Tyto univerzity nabízejí bakalářské a magisterské studijní programy a doktorské programy ve specifických oborech. Kvalita vzdělávání na těchto univerzitách je vysoce ceněna a uznávána doma i v zahraničí.

„Vláda Kazachstánu se snaží vylepšit vzdělávací systém prostřednictvím různých opatření, včetně investic do infrastruktury vysokých škol, zvyšování kvality výuky a výzkumu a podpory mezinárodní spolupráce s jinými univerzitami a výzkumnými institucemi. Tyto kroky mají za cíl posílit postavení Kazachstánu v oblasti vzdělání a vědy a umožnit studentům získat vynikající vzdělání a připravit je na úspěšnou kariéru v globálním kontextu. Cílem vlády je modernizovat systém vysokoškolského vzdělávání a zvýšit jeho dostupnost a konkurenceschopnost v celosvětovém měřítku” (Tleuova, 2019).

3.5 Rozvoj vzdělávání v Kazachstánu

V dnešním světě hrají jazykové znalosti klíčovou roli v rozvoji mezinárodních obchodních a ekonomických vztahů. Zvládnutí cizích jazyků otevírá dveře k efektivní komunikaci, navazování kontaktů s potenciálními partnery a uzavírání úspěšných obchodů.

Podle Abdullina (2012) Kazachstán úspěšně zavedl uznávaný a celosvětově rozšířený model odborné přípravy na bakalářské a magisterské úrovni a plně přešel na třístupňový systém vzdělávání, zahrnující bakalářský, magisterský a doktorský stupeň. V současné době existuje mnoho lidí v zemi, kteří chtějí získat zahraniční vzdělání. Proto Ministerstvo školství a vědy zahájilo dvoustupňový diplomový program. Dvoustupňový diplomový program je bakalářský a magisterský program pro cizince.

Pro koordinaci a řízení byly zřízeny nadnárodní instituce. Tyto procesy vedly politiky EU k myšlence Boloňské deklarace a zahájení Boloňského procesu. Hlavním účelem

Boloňského procesu je vytvoření sjednoceného rámce pro vysokoškolské vzdělávání v evropském regionu. Tento rámec má zajistit zlepšení kvality vysokoškolského vzdělávání, jeho konkurenceschopnost na světovém trhu a integraci do globálního vzdělávacího prostoru, usnadnit mobilitu studentů a vědců v rámci Evropy.

Podle Dzhumanové (2017) se v Evropské unii již několik desetiletí vyvíjí a provádí komplexní politika vysokoškolského vzdělávání.

V Kazachstánu se Boloňský proces realizuje od počátku roku 2000. Díky němu byl posílen systém akreditace vzdělávacích institucí a programů. To pomáhá zajistit kvalitu vzdělávání a harmonizovat ji s mezinárodními standardy.

Cíle Boloňského procesu jsou rozsáhlé a zahrnují:

- 1 Přijetí systému srozumitelných a snadno srovnatelných vysokoškolských dokumentů: Boloňský proces usiluje o zavedení společného formátu pro univerzitní diplomy a dodatky k nim, což usnadní porovnání kvalifikací a uznání vzdělávání napříč evropskými zeměmi.
- 2 Přejít na vícestupňový systém vysokoškolského vzdělávání založený na dvou studijních cyklech: Boloňský proces usiluje o vytvoření systému, ve kterém bakalářské a magisterské programy mají jasně definovanou strukturu a standardy, což usnadní studentům přechod mezi různými evropskými univerzitami.
- 3 Zachování jednotného systému kreditů za studium: Boloňský proces zavádí systém kreditů ECTS, který umožňuje studentům získávat a přenášet kredity za studium mezi různými vysokými školami v Evropě.

Podle Džurinského (2018) v posledních dvou desetiletích Kazachstán intenzivněji spolupracuje v oblasti vysokoškolského vzdělávání na mezinárodní úrovni. Bylo podepsáno velké množství dvoustranných mezivládních dohod o spolupráci s vysokoškolskými institucemi zahraničních zemí a výrazně se zvýšil počet přímých dohod se zahraničními univerzitami.

Mnoho kazachstánských univerzit navázalo partnerství s evropskými univerzitami a účastní se různých mezinárodních výměnných programů. To posiluje spolupráci v oblasti vzdělání a výzkumu mezi Kazachstánem a evropskými zeměmi.

Podpisem Lisabonské smlouvy se Kazachstán stal smluvní stranou řady mezinárodních dohod, projektů a programů. Kromě toho mnoho univerzit v Kazachstánu nabízí programy získání dvojitého diplomu ve spolupráci se zahraničními univerzitami, což studentům umožňuje získat diplomy obou vzdělávacích institucí. Vzhledem k tomu, že kvalita vzdělání je klíčovým faktorem pro konkurenceschopnost země na globální úrovni, Kazachstán věnuje velkou pozornost rozvoji svých vzdělávacích institucí a podporuje mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělání.

Vláda podnikla řadu kroků k přilákání zahraničních studentů a učitelů na univerzity v zemi, s cílem rozvíjet kulturní výměnu a akademickou spolupráci. Mnoho kazachstánských univerzit navázalo partnerství s předními univerzitami po celém světě, což studentům a profesorům umožňuje účastnit se společných výzkumných projektů a výměnných programů. Kazachstán je také členem několika mezinárodních organizací podporujících vzdělávání, jako je UNESCO a Společenství nezávislých států (SNS). Země se aktivně účastní různých iniciativ a programů zaměřených na zlepšení kvality vzdělávání a podporu akademické mobility.

Podle Mikhalchenka (2017) by vzdělávání mělo být nejen kvalitní, ale také certifikováno, což zahrnuje certifikaci systémů, učitelů vysokých škol a akreditaci vzdělávacích programů. Akreditace vzdělávacích organizací je procesem uznávání shody vzdělávacích služeb se stanovenými požadavky a standardy ze strany akreditačního orgánu, s cílem poskytnout objektivní informace o jejich kvalitě a potvrdit existenci účinných mechanismů pro jejich zlepšování.

Díky těmto krokům se Kazachstán stává stále atraktivnější destinací pro zahraniční studenty a vědce, což přispívá k rozvoji kulturní výměny a akademické spolupráce. Lidský kapitál představuje hlavní hnací sílu socioekonomického rozvoje moderní společnosti. Nejdůležitějším faktorem rozvoje lidského kapitálu je vzdělání, jehož role při dosahování udržitelného hospodářského růstu neustále roste.

V roce 2022 bylo 12 univerzit zařazeno do prestižního mezinárodního akademického žebříčku «QS World University Rankings 2022». To je výrazný posun oproti situaci před čtyřmi lety, kdy bylo do tohoto indexu zařazeno pouze osm domácích univerzit.

Podle Mikhalchenka (2017) se Kazachstán aktivně snaží modernizovat své univerzity a zvýšit jejich atraktivitu pro zahraniční studenty. Vláda zavedla studijní programy v angličtině a poskytuje stipendia pro zahraniční studenty, což usnadňuje jejich studium v Kazachstánu.

V současnosti se očekává, že do roku 2025 budou tři kazachstánské univerzity patřit mezi 200 nejlepších vzdělávacích institucí na světě. V této skupině se momentálně nachází pouze jedna univerzita – Al-Farabi Kazakh National University.

3.6 Jazykové vzdělání a jeho vliv na rozvoj podnikatelských aktiv

Jazykové vzdělání je pro mladou generaci, hlavně vysokoškolsky vzdělanou, která se bude podílet na ekonomickém rozvoji země, velmi důležité. Kazachstán je nejvyspělejší zemí Střední Asie, a to jak z hospodářského, tak i sociálního hlediska. Svou rozlohou patří mezi 10 největších států světa. Země má značné zásoby strategických surovin, jakými jsou ropa a zemní plyn, dále minerálů a kovů, které se z velké části podílejí na exportu. Jejich těžba je hlavním odvětvím kazašské ekonomiky. Navíc rozsáhlé stepi poskytují prostor pro produkci hospodářských zvířat a pěstování obilovin. Zemědělství představuje přibližně 6 % hospodářské produkce Kazachstánu. Zhruba 75 % území je vhodné pro zemědělskou výrobu, ale v současnosti se využívá asi jen 30 % půdy, ale i to stačí na to, aby země patřila mezi 10 největších vývozců obilovin (pšenice a ječmene) na světě, které vyváží do více než 70 zemí.

Nejvýznamnějším obchodním partnerem Kazachstánu je Evropská unie (především Itálie, Nizozemsko a Francie). Ze zemí mimo EU jsou největšími obchodními partnery Rusko, Čína a Jižní Korea. A tady znalost ruštiny a angličtiny může sehrát důležitou roli.

Po rozpadu SSSR v roce 1991 se Kazachstán potýkal s prudkým poklesem ekonomiky. Vládní reformy z let 1995-1997 situaci stabilizovaly tím, že se vláda začala orientovat na soukromý sektor a rozvoj malých a středních podniků. Jejich podíl na HDP v roce 2022 dosáhl 35,7 procenta.

V prosinci 2015 schválila vláda Kazachstánu nové privatizační plány na období od roku 2016 do roku 2020. Byl to rozsáhlý program privatizací, který navazoval na privatizaci z roku 2014 a zahrnoval také 60 významných státních podniků.

Privatizační program Kazachstánu měl za cíl snížit zapojení státu v ekonomice na 15 procent, což je úroveň stanovená pro jednotlivé země, aby mohly vstoupit do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Navíc Kazachstán od roku 2017 zrušil potřebná víza pro občany Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Eurasijského ekonomického svazu (EAEU), Monaka, Malajsie, Spojených arabských emirátů a Singapuru. Jejich zrušení napomohlo navýšit spolupráci s investory a obchodníky z těchto zemí.

Dlouhodobě rozvinuté a aktivní jsou i česko-kazachstánské bilaterální vztahy. Zájem českých podnikatelů o Kazachstán, který se projevuje v rostoucím exportu z ČR do Kazachstánu, v účasti českých firem na podnikatelských misích do Kazachstánu a na významných veletrzích a výstavách, roste. Možnosti pro české výrobce existují v oblastech energetiky, dopravy, strojírenství, zemědělství, zdravotnictví, v obranně-bezpečnostní, u spotřebního zboží apod. Česká strana klade důraz také na rozvoj spolupráce s kazachstánskými regiony.

Jazykové znalosti umožňují zástupcům podnikatelské komunity obou zemí efektivně komunikovat, navazovat kontakty a uzavírat vzájemně výhodné obchody.

Kazachstán také poskytuje České republice podporu a pomoc v různých oblastech, což přispívá k posílení ekonomických vztahů mezi oběma zeměmi. Jedním z příkladů takové podpory je vzdělávací výměna mezi Kazachstánem a Českou republikou. Každý rok se významný počet studentů z Kazachstánu vydává studovat do vzdělávacích institucí v České republice, což přispívá k výměně znalostí, zkušeností a kulturních hodnot mezi oběma zeměmi. Pro kazašskou mládež představuje studium v České republice značné přínosy.

Za prvé, studenti mají možnost získat vysoce kvalitní vzdělání na prestižních vzdělávacích institucích v České republice, které jsou známé svými akademickými úspěchy a mezinárodním uznáním. Za druhé, studium v České republice poskytuje studentům příležitost ponořit se do nové kultury, jazyka a životního stylu, což přispívá k jejich osobnímu a profesnímu růstu.

Jazykové vzdělávání v dnešní době má velký význam, protože znalost cizího jazyka je důležitá pro získávání potencionálních zahraničních obchodů, může pomoci zvýšit konkurenceschopnost země na trhu. V neposlední řadě znalost cizího jazyka vede ke zlepšení výsledků či růstu zisku daného podniku, ovlivňuje výkonnost zaměstnanců, a to se může odrážet na produktivitě a konkurenceschopnosti podniku. Navíc jazykové znalosti a vzdělávací výměny přispívají k rozvoji spolupracujících zemí a obohacují jejich kulturní dědictví.

4 Vlastní práce

4.1 Vysoké školy v Kazachstánu

Kazachstán má mnoho univerzit a vysokých škol, které nabízejí různé programy v oblasti vzdělání, vědy a technologie.

1. Nazarbayevova univerzita je moderní výzkumná univerzita, která se nachází v hlavním městě Astana. Univerzita nabízí programy v oblasti vědy, technologie, humanitních věd a obchodu. Její cílem je stát se jednou z nejlepších univerzit v Asii.

2. Kazachstánská národní univerzita Al-Farabí se nachází v Almaty, největším městě v Kazachstánu. Jedná se o nejstarší a největší univerzitu v zemi. Univerzita nabízí programy v různých oblastech, jako jsou lékařství, právo, inženýrství a humanitní vědy.

3. Euroasijská národní univerzita (ENU) v Astaně je jednou z největších a nejprestižnějších univerzit v Kazachstánu. Byla založena v roce 1996 sloučením několika významných univerzit v zemi a dnes má více než 20 000 studentů. ENU nabízí vzdělání v široké škále oblastí, včetně přírodních věd, humanitních věd, sociálních věd a technologií.

4. Kazachstánská národní agrární univerzita se nachází v Almaty a je specializovaná na zemědělské obory. Univerzita nabízí programy v oblasti zemědělských věd, veterinární medicíny a agrotechnologie.

V posledních letech se kazachstánské univerzity snaží zlepšit svou kvalitu a konkurenceschopnost v rámci mezinárodního akademického prostředí. K tomu patří nejen zlepšování akademických programů a modernizace zařízení, ale také přijímání zahraničních studentů a rozšiřování spolupráce s mezinárodními univerzitami. Kazachstánské univerzity si uvědomují důležitost mezinárodní spolupráce, protože jim to umožňuje sdílet výzkumné poznatky a zlepšovat svou kvalitu vzdělávání. Tento trend posiluje postavení kazachstánských univerzit v mezinárodním akademickém prostředí a přispívá ke zvýšení kvality a diverzity vzdělávání v Kazachstánu. (Vysokoškolské vzdělávání v Kazachstánu, 2021)

4.1.1 Jazyková politika Euroasijské národní univerzity (ENU)

Euroasijská národní univerzita (ENU) se nachází v Astaně a je považována za státní univerzitu. Byla založena výnosem bývalého prezidenta Republiky Kazachstán N. A. Nazarbajeva dne 23. května 1996 na základě integrace dvou vysokých škol – Tselinogradského inženýrského a stavebního institutu a Tselinogradského pedagogického institutu. Od roku 2000 je ENU považována za univerzitu mezinárodního významu. V srpnu 2001 univerzita podstoupila státní akreditaci, v dubnu 2003 a 2008 prošla státní atestací.

ENU je členem Mezinárodní akademie věd o vysokém školství, Euroasijské asociace univerzit a Asociace mezinárodních studií zemí SNS a Pobaltí, Mezinárodní asociace univerzit a Evropské asociace vysokoškolských institucí. V roce 2005 podepsala univerzita Velkou chartu evropských univerzit v Bologni v Itálii. ENU je považována za jednu z nejprestižnějších univerzit v Kazachstánu a stala se centrem vzdělávání a výzkumu v regionu. Kromě toho univerzita usiluje o zvyšování kvality svých akademických programů a poskytování moderních vzdělávacích technologií pro své studenty.

V současné době je ENU (2023) považována za jednu z předních klasických univerzit v Kazachstánu. Vzdělávací aktivity na ENU jsou prováděny v třístupňovém systému vzdělávání: bakalářské, magisterské a doktorské stupně, a to v ruském a kazašském jazyce pouze na denní bázi, což umožňuje poskytovat studentům vysokou kvalitu vzdělání (viz Vysokoškolské vzdělávání v Kazachstánu v kontextu boloňského procesu, 2005).

Univerzita se skládá ze 13 fakult (Fakulta mechaniky a matematiky, Fakulta informačních technologií, Fakulta architektury a stavebnictví, Fakulta přírodních věd, Fakulta sociálních věd, Právnícká fakulta, Filologická fakulta, Ekonomická fakulta, Fakulta mezinárodních vztahů, Fakulta fyziky a technologie, Fakulta žurnalistiky a politologie, Historická fakulta a Fakulta dopravy a energetiky), které připravují odborníky v nejrůznějších oborech, např. Fakulta informačních technologií připravuje odborníky v oblasti informačních technologií, počítačových věd a aplikované matematiky. Studenti studují programování, informační systémy, databáze, počítačovou grafiku a další disciplíny. Ekonomická fakulta zase připravuje odborníky v oblasti ekonomiky. Studenti studují mikroekonomii, makroekonomii, finance, účetnictví, marketing a další disciplíny. Fakulta mezinárodních vztahů připravuje odborníky v oblasti mezinárodních vztahů, diplomacie, regionálních studií a dalších příbuzných disciplín. Studenti studují historii mezinárodních vztahů, mezinárodní právo, diplomatickou praxi, regionální studia a další disciplíny.

4.1.2 Rozvoj Euroasijské národní univerzity (ENU)

Od roku 2017 provozuje ENU Podnikatelský inkubátor mládeže, který pomáhá rozvíjet podnikání mezi studenty. Výuka na ENU je prováděna kvalifikovanými profesory a vědeckými pracovníky, kteří mají rozsáhlé zkušenosti v oboru a jsou schopni poskytnout studentům kvalitní vzdělání. Univerzita má také rozvinutou vědeckou činnost a výzkumná centra v oblastech, jako jsou energetika, chemie, materiály, informační technologie a další.

Analytické zprávy o realizaci vzdělávací politiky trojjazyčného vzdělávání na ENU ukázaly následující výsledky. Cílem vícejazyčného vzdělávání je připravit vysoce kvalifikované pracovníky s jazykovými kompetencemi, založenými na paralelním ovládnutí kazašského, ruského a anglického jazyka. Tito pracovníci jsou schopni mobilně působit v mezinárodním vzdělávacím prostoru a na trhu práce (Nařízení ministra školství a vědy Republiky Kazachstán, 2016). Podle Ryagina (2017) byl v roce 2012 navýšen objem kreditů za cizí jazyk.

Momentálně poskytuje vzdělání ve třech jazycích 76 vysokoškolských institucí. Kromě toho 26 kazašských vysokých škol provádí školení pedagogických pracovníků pro výuku v angličtině v oborech "Biologie", "Chemie", "Fyzika" a "Informatika". V souladu s plánem rozvoje trojjazyčného vzdělávání vysokých škol musí země vést vzdělávací činnost podle modelu "50:20:30" (50 % - v mateřském jazyce, 20 % - ve druhém jazyce (kazašském nebo ruském), od 3. ročníku studia - 30 % - v angličtině). Tento cíl má přispět k přípravě vysoce kvalifikovaných pracovníků s jazykovými kompetencemi založenými na paralelním zvládnutí kazašského, ruského a anglického jazyka, kteří jsou mobilní v mezinárodním vzdělávacím prostoru a na trhu práce.

4.2 Jazyková politika Univerzity Suleymana Demirela (SDU)

SDU je soukromá nezisková vysokoškolská instituce v Kazachstánu. Byla otevřena v roce 1996 za účasti prvního prezidenta Kazachstánu Nursultana A.N. a devátého prezidenta Turecka Suleymana Demirela.

SDU zahájila svou vzdělávací činnost v Almaty a později se přestěhovala do Kaskelenu, který se nachází 24 km od Almaty. V Kaskelenu byl vybudován moderní kampus o rozloze 40 000 m² a kolejní budova o rozloze 20 000 m², které splňují všechny moderní požadavky. Dnes má SDU 271 profesorů a více než 8000 studentů a pravidelně se umisťuje vysoko v národních žebříčcích Kazachstánu.

Univerzita má 4 fakulty:

- Fakulta inženýrství a přírodních věd;
- Fakulta práva a společenských věd;
- Fakulta pedagogiky a humanitních věd;
- Ekonomická fakulta, která připravuje odborníky v oblasti ekonomiky, financí, bankovníctví, managementu a marketingu.

SDU poskytuje vzdělání v angličtině a v současné době nabízí 55 vzdělávacích programů, z toho 28 bakalářských, 20 magisterských a sedm doktorských. V rámci vzdělávacího systému má SDU trojjazyčný přístup, přičemž 62 % studijních programů je vyučováno v angličtině, 20 % v kazaštině a 18 % v ruštině. Výuka je založena na systému ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System). Na SDU probíhá 62 % výuky v angličtině. Důvodem je strategie univerzity rozšířit svůj vliv v celé Střední Asii a posílit své celosvětové renomé.

Od roku 2012 je na SDU mezi prvními 20 vysokými školami v Kazachstánu realizován program vícejazyčného vzdělávání. V rámci tohoto programu se pod pojmem vícejazyčné vzdělávání rozumí cílená činnost strukturálních jednotek univerzity na poskytování jazykového vzdělávání kvalifikovaných a konkurenceschopných specialistů, kteří ovládají kazašský, ruský a anglický jazyk, stejně jako odpovídající úroveň akademického psaní v angličtině.

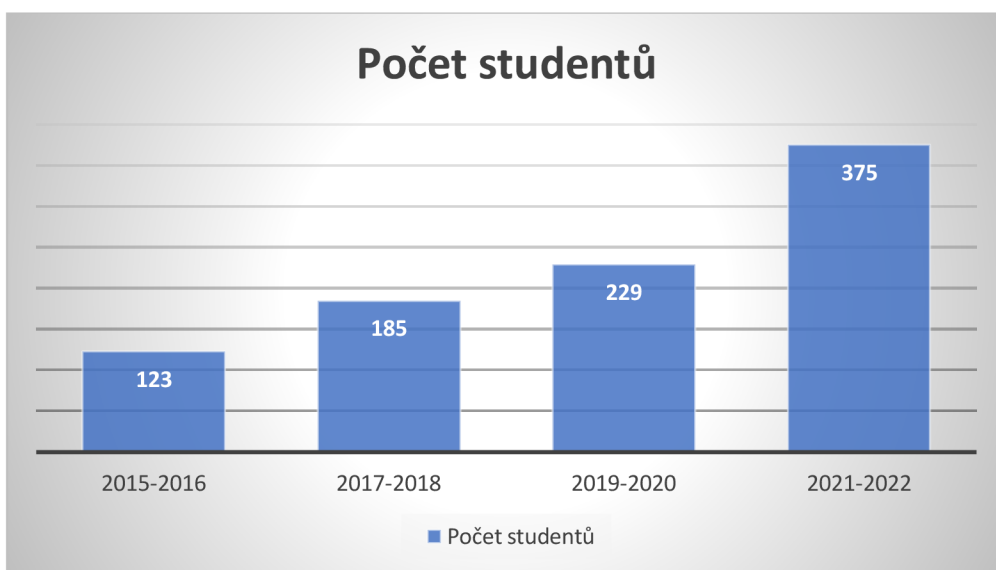
V současné době je vícejazyčné vzdělávání na SDU (2023) zaměřeno na školení odborníků z technických a pedagogických oborů, kteří mají jazykové kompetence založené na paralelním zvládnutí kazašského, ruského a anglického jazyka a jsou schopni mobilně působit v mezinárodním vzdělávacím prostoru a na trhu práce a interkulturně komunikovat.

S cílem kontroly kvality vzdělávacího procesu se systematicky ve vícejazyčných skupinách provádí dotazníkové šetření mezi studenty a učiteli, kteří vyučují v kazašském, ruském a anglickém jazyce. Znalosti studentů v těchto jazycích jsou pravidelně ověřovány zkouškami na konci každého semestru, které poskytují hodnocení jejich jazykových schopností a dovedností ve všech typech řečových aktivit.

Organizování vzdělávacího procesu v oblasti jazykového vzdělávání a kontrolu jeho kvality zajišťují katedry, které mají speciální skupiny, a studijní a metodické oddělení.

V akademickém roce 2012-2013 proběhla na SDU (2023) příprava jazykových pracovníků pro 2 bakalářské obory. Dnes se však počet vzdělávacích programů, které zahrnují jazykové vzdělávání, zvýšil na 37 na všech úrovních vzdělávání (bakalářské, magisterské, doktorské studium).

Analýza kontingentu studentů ve vícejazyčných skupinách ukazuje stálý růst. V akademickém roce 2015-2016 bylo v provozu 7 vícejazyčných skupin, kde studovalo 123 studentů. V akademickém roce 2021-2022 se však počet vícejazyčných skupin zvýšil na 56 a počet studentů v nich se třikrát zvýšil a dosáhl hodnoty 375 (obr.1).

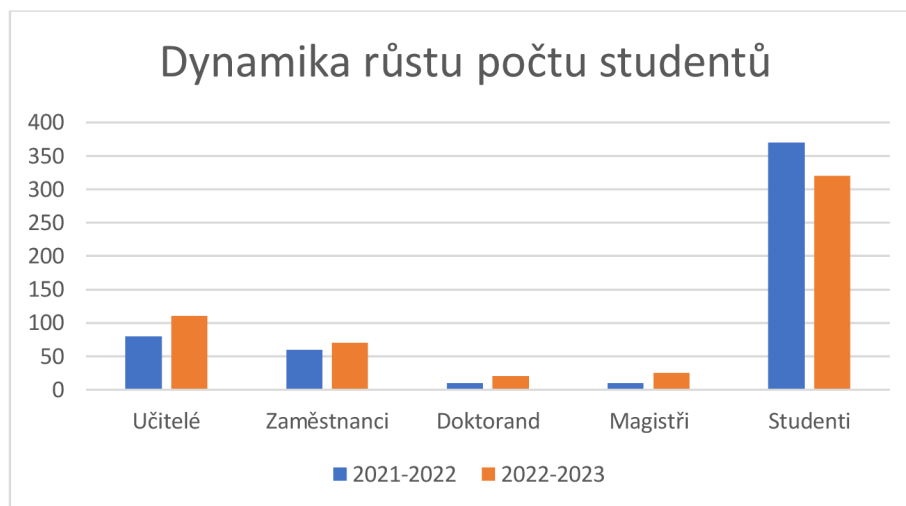

Obrázek 1. Dynamika růstu počtu studentů v jazykových skupinách univerzity.

Jazyková příprava studentů na SDU je povinná. Bezplatnou výuku angličtiny zajišťuje také Centrum pro zvýšení kvalifikace a dalšího vzdělávání (dále jen Centrum) na univerzitě a v rámci letních škol. V oblasti dalšího vzdělávání jsou organizovány kurzy výuky dalších cizích jazyků, jakými jsou čínština, němčina, turečtina. Bezplatné vzdělávání studentů a učitelů umožňuje zvýšit úroveň znalostí a zlepšit jazykové dovednosti studentů a získat víceúrovňové

certifikáty. Ve školním roce 2021-2022 tak počet studujících v centru činil 724 osob a ve školním roce 2022-2023 732 osob (obr.2)

Kromě přípravy studentů se Centrum podílí na přípravě magisterských, doktorských a pedagogických pracovníků při složení zkoušky a získání mezinárodního certifikátu IELTS.

Obrázek 2. Dynamika růstu počtu studujících v Centru pro zvyšování kvalifikace a dalšího vzdělávání pro roky 2021-2022, 2022-2023.

V současné době mají studenti na univerzitě mnoho možností pro výuku a stáže na vysokých školách v jakékoli zemi na světě, díky různým vzdělávacím programům a akademické mobilitě. Toto je nezbytná podmínka pro získání znalosti cizích jazyků, zejména angličtiny.

Akademická mobilita na SDU se provádí v rámci uzavřených smluv a memorand s partnerskými vysokými školami v zahraničí i v domácím prostředí.

V rámci programů zahraniční akademické mobility mají studenti a magistři příležitost absolvovat školení a stáže na předních partnerských vysokých školách, jako je například na Technologické univerzitě v Tennessee (Spojené státy americké), Řízké technické univerzitě (Lotyšsko), Univerzitě managementu a vědy (Malajsie), Univerzitě Hadžettepe (Turecko), Tallinnské technologické univerzitě (Estonsko), národní univerzitě Kondžu (Jižní Korea), Univerzitě v Curychu (Švýcarsko), Moskevské státní univerzitě M.V Lomonosova (Ruská federace), Univerzitě Nyde Omer Khalisdemir (Turecko), Lingvisticko-Technické univerzitě v SZC (Polsko), Univerzitě Palackého (Česká republika) a Vyšším institutu inženýrství v Portu (Portugalsko). Každý rok se pracuje na rozšíření seznamu partnerských univerzit. V rámci

akademické mobility jsou zváni vědci z předních univerzit zemí blízkého i vzdáleného zahraničí.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Dotazníkové šetření pro studenty ENU a SDU

Ve fázi experimentu byl proveden průzkum spokojenosti studentů ENU a SDU s jazykovou politikou univerzity. Průzkum byl proveden formou dotazníkového šetření mezi studenty 4. ročníku. Vzorek byl účelový, založený na kvótách.

Problém hodnocení kvality je vždy spojen jak se složitostí a množstvím parametrů a charakteristik kvality jakéhokoli předmětu, tak se subjektivním obsahem hodnocení vyjadřovaným respondenty. Proto bylo pro realizaci cílů a úkolů studie rozhodnuto analyzovat míru spokojenosti zákazníků v synchronní a diachronní části hodnocení kvality vyučovaných předmětů, vzdělávací a materiálně technické infrastruktury, jakož i požadavků a potřeb spotřebitelů.

Získané výsledky.

Údaje prokazující obecnou povahu názorů a hodnocení studentů ohledně kvality vzdělávání v ENU a SDU.

Tabulka 1 – Myslíte si, že vaše univerzita poskytuje kvalitní vzdělání?

Odpovědi	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Ano	93	87
2. Ne	2	5
3. Nejsem si jistý/á	5	8

Zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplývá z předložených údajů, významná většina dotázaných studentů považuje vzdělávání nabízené SDU/ENU za kvalitní. Na tuto otázku odpovědělo 93 studentů SDU a 87 studentů ENU "Ano" (viz tab. 1), zatímco 2 studenti SDU a 5 studentů ENU odpověděli "Ne". Ostatních 5 studentů SDU a 8 studentů ENU nebylo jistých. Z této analýzy můžeme vyvodit, že většina dotázaných studentů SDU a ENU si myslí, že univerzita poskytuje kvalitní vzdělání, zatímco 5-8 % studentů SDU a ENU má opačný názor, tedy, že si nejsou jisti.

Dotazník byl sestaven na základě Likertovy stupnice, kde 1 znamená plně spokojen a 5 znamená, že si nejsem jistý/á, jak odpovědět. Výsledky průzkumu jsou uvedeny v tabulce 2 níže.

Tabulka 2 - Jak jste spokojeni se svým vysokoškolským vzděláním na SDU/ENU?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Plně spokojen	79	74
2. Spíše spokojen	15	18
3. Spíše nespokojen	3	5
4. Zcela nespokojen	0	0
5. Nejsem si jistý/á	3	3

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky obecně vyplynulo, že naprostá většina studentů je spokojena s tím, že získávají vysokoškolské vzdělání v rámci odborného vzdělávání a přípravy – počet respondentů u první a druhé odpovědi činil celkem 94 a 92 %. Takový výsledek svědčí o vysokém hodnocení kvality vzdělávání poskytovaného studentům.

Tabulka 3 - Jak jste spokojeni s jazykovou politikou univerzity?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Plně spokojen	43	41
2. Spíše spokojen	39	37
3. Spíše nespokojen	11	12
4. Zcela nespokojen	1	3
5. Nejsem si jistý/á	6	7

Zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplynulo z prezentovaných údajů, 82 % studentů je spokojeno s jazykovou politikou SDU a 78 % je spokojeno s ENU. Tento výsledek lze hodnotit pozitivně vzhledem k tomu, že uchazeči si často vybírají fakultu a obor nikoliv vědomě a s motivací dalšího působení ve zvoleném oboru, ale na základě vnímání její prestiže nebo z pozice minimalizace úsilí o přijetí a studium. Získaný výsledek tedy naznačuje, že v procesu studia se mnozí z těch, kteří se na fakultu a obor dostali relativně náhodně, později v průběhu studia zakoření a získají motivaci k dalšímu studiu na ní; velkou roli proto hraje jazyková politika vysoké školy.

Tabulka 4 - Jak jste spokojeni se svými znalostmi anglického jazyka?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Plně spokojen	54	47
2. Spíše spokojen	43	46
3. Spíše nespokojen	3	7
4. Zcela nespokojen	0	0
5. Nejsem si jistý/á	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky, ani jeden student neodpověděl na tuto otázku výrazně negativně; většinou se projevuje pozitivní trend.

Tabulka 5 – Který další cizí jazyk jste si vybrali ke studiu na univerzitě?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Angličtina	59	45
2. Ruština	32	52
3. Francouzština	2	0
4. Němčina	3	0
5. Španělština	4	3

Zdroj: vlastní zpracování

Z analýzy předložených údajů vyplývá, že výrazná většina dotázaných studentů dává přednost studiu angličtiny a ruštiny. Soudě podle prvotního dojmu je zájem o angličtinu a ruštinu v Kazachstánu poměrně populární, což není překvapivé. V současné době se v Kazachstánu otevírá mnoho perspektivních pracovních míst, kde jsou angličtina a ruština povinnými požadavky.

Tabulka 6 – Myslíte si, že úroveň znalostí vašeho učitele je pro vás uspokojivá?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Ano	92	87
2. Ne	0	2
3. Mohlo to být o trochu lepší	8	11

Zdroj: vlastní zpracování

Z prezentovaných údajů vyplývá, že studenti obou univerzit vyjádřili spokojenost s úrovní svých učitelů a považovalo ji za dostatečnou.

Nicméně 11 studentů ENU a 8 studentů SDU vyjádřilo přání vidět vyšší úroveň a zlepšení ve výuce jazyků. Zároveň 2 studentů ENU uvedlo, že nejsou spokojeni s úrovní svých učitelů a považují ji za nedostatečnou.

Tyto výsledky naznačují, že očekávání studentů ohledně úrovně výuky se neshodují s reálnou situací. To je pravděpodobně způsobeno omezenými prostředky a zdroji poskytovanými pro výuku jazyků na této univerzitě.

Tabulka 7 – Plánujete po ukončení univerzity používat angličtinu nebo jiné cizí jazyky?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Ano	91	87
2. Ne	0	0
3. Ne často	9	13

Zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplývá z prezentovaných údajů, výrazná většina dotazovaných studentů SDU a ENU se domnívá, že cizí jazyky budou používat v každodenním životě. Nicméně 9 studentů ze SDU a 13 studentů z ENU odpovědělo, že cizí jazyky nebudou používat tak často.

Tento výsledek naznačuje, že většina studentů, kteří se zúčastnili průzkumu, plánuje používat cizí jazyk i po ukončení studia. To je důležité z hlediska jazykové politiky Kazachstánu, protože to ukazuje, že studenti si uvědomují význam cizích jazyků pro svou budoucí kariéru a jsou ochotni je používat.

Tabulka 8 – Jak často využíváte jazykové kurzy ke zlepšení svých znalostí?

	Studenti SDU	Studenti ENU
1. Velmi často	70	76
2. Občas	15	13
3. Ne často	15	11
4. Nikdy	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Z prezentovaných údajů vyplývá, že jazykové kurzy navštěvuje výrazná většina studentů SDU a ENU. Občas navštěvuje kurzy 15 studentů SDU a 13 studentů ENU, což může naznačovat, že nemají dostatek času nebo peněz, aby tyto kurzy plně využili. Dalších 15 studentů SDU a 11 studentů ENU vyhledává pomoc jazykových kurzů velmi zřídka, nebo je dokonce fakticky nenavštěvuje, což může naznačovat, že je nepovažuje za důležité pro další kariérní nebo osobní rozvoj.

Pro další úspěšný rozvoj jazykového vzdělávání je nutné:

- 1) rozvíjet inovativní metodiky vícejazyčného vzdělávání na základě studia osvědčených zahraničních i domácích postupů;
- 2) vytvořit právní a regulační rámec, vypracovat koncepční rámec pro mnohojazyčnost a poskytnout vědeckou a metodickou pomoc pro zlepšení trojjazyčného vzdělávání;
- 3) rozvíjet model realizace multilingválního vzdělávání prostřednictvím distančního vzdělávání;
- 4) vytvořit systém zvyšování kvalifikace učitelů pedagogických oborů, systém vzdělávání a rekvalifikace učitelů, kteří vedou základní a profilové obory v cizích jazycích;
- 5) vytvořit program pro publikování učební a vědecko-metodické literatury v souladu s ohledem na jazykové vzdělávání.

V současné době se každoročně zvyšuje počet odborníků, kteří jsou schopni domluvit se na pracovní úrovni anglicky. Vysoké školy vytvořily pro zaměstnance a studenty příznivé podmínky pro práci, studium, provádění své pracovní činnosti. Učitelé a studenti pracují, studují, zvyšují kvalifikaci, publikují své vědecké práce v angličtině, cestují na stáže do různých zemí. Profesorsko-pedagogický tým univerzity se snaží studentům poskytnout kvalitní vzdělání v angličtině. Znalost angličtiny pomůže studentům zajistit nejen přístup k mezinárodním zdrojům informací, ale také umožnit navázání spojení se zahraničními odborníky, rozšířit obzory a obecnou erudici, a nakonec se stát vysoce kvalifikovanými a žádanými profesionály ve svém oboru.

6 Závěr

Cílem této práce je prozkoumat dynamiku jazykové politiky Republiky Kazachstán a její vliv na výuku jazyků na vysokých školách. Pro dosažení tohoto cíle byla provedena analýza úrovně znalosti cizích jazyků studentů na univerzitách ENU a SDU.

K dosažení tohoto cíle byly stanoveny následující úkoly: provedení dotazníkového šetření mezi studenty čtvrtých ročníků na vysokých školách v Kazachstánu.

Analýza ukázala, že obrat k vícejazyčnosti nastal v roce 2007 po prezidentském projevu Nursultana Nazarbajeva. Podle normativních dokumentů je kazašská politika "trojjazyčnosti" založena na posílení role kazaštiny jako státního jazyka, ruštiny jako prostředku mezietnické komunikace a angličtiny jako prostředku integrace do mezinárodní ekonomiky.

Stát intenzivně pracuje na zavádění principů vícejazyčného vzdělávání ve vzdělávacích institucích. Po zavedení změn se role a funkce kazašského a ruského jazyka ve společnosti mírně změnilo, protože většina obyvatelstva již tyto jazyky ovládá na vysoké úrovni. Oba jazyky mají právní status a mohou být rovnocenně používány ve všech sférách společnosti. Ruština dominuje ve vědecké, informační a komunikační sféře, zatímco kazaština je důležitým prostředkem formování politické identity společnosti.

Výsledek studie analytických dokumentů vydaných kazašským Ministerstvem školství a vědy ukázal, že největší potíže měl proces zavádění angličtiny do vzdělávání.

Na základě teoretických znalostí a údajů získaných v průzkumu byly identifikovány obtíže, se kterými se studenti setkávají při zlepšování stávající jazykové politiky a hodnocení účinnosti studentů ohledně kvality vzdělávání na univerzitách ENU a SDU. Během průzkumu odpovědělo mnoho studentů podobně, protože obě univerzity jsou v Kazachstánu známé a prestižní, i když výuka jazyků na každé univerzitě probíhá odlišně: na univerzitě SDU (2023) se studenti učí v angličtině od prvního ročníku až do konce studia. V prvním a druhém ročníku se studenti učí turečtinu. Existují také samostatné kurzy, na kterých mohou studenti studovat čínštinu, francouzštinu a korejštinu. Univerzita také nabízí studentům možnost zvýšit si kvalifikaci a získat certifikáty: IELTS, TOEFL, SAT, GRE a GMAT. Na univerzitě ENU (2023) studují studenti do konce studia buď v kazaštině, nebo v ruštině. V prvním ročníku se studenti navíc učí anglicky. Univerzita nabízí také kurzy arabštiny, japonštiny a polštiny.

Analýza dat studentů SDU ukázala, že většina z nich mluví cizími jazyky plynněji než studenti na univerzitě ENU. Nicméně, studenti ENU obecně vykazovali pozitivní výsledky. To je důkazem toho, že jazyková politika v Kazachstánu se rok od roku zlepšuje.

7 Seznam použitých zdrojů

1. ALEKSANDROVA, O.A. Vzdělávání: dostupnost nebo kvalita – důsledky volby // Znalosti. Porozumění. Dovednosti.
2. AXMETOV, B. 2016. Problémy společnosti v jazyce 211 s. ISBN 978-5-288-06083-0.
3. ALIMZHANOV, S. 2020. Kazašský jazyk. Dostupné z: https://www.akorda.kz/ru/events/astana_kazakhstan.
4. ABDULLIN A. 2012 Zahraniční vzdělání Dostupné z: <https://www.gov.kz/article/64578?lang=ru>
5. BAIMUHAMBETOVA, A. 2018. Vyssheie obrazovaniie v sovremennom mire. Trendy
6. Akreditace vzdělávacích organizací. Dostupné z: https://adilet.zan.kz/rus/docs/P010000976_
7. Boloňský proces v Kazachstánu. Dostupné z :<https://iqaa.kz/vysshee-obrazovanie/bolonskij-protsess/bolonskij-protsess-v-kazakhstan>
8. Cambridge University Press, 2012. The Cambridge Handbook of Language Policy. ISBN 0521195659, 9780521195652
9. ČERNÝ, J. 1996. Dějiny lingvistiky. Olomouc: Votobia, 517 s. ISBN 80-85885-96-4.
10. DŽURINSKIJ, A.N. 2018. Vyssheie obrazovaniie v sovremennom mire. Trendy i problemy. Moskva: Prometei. 220 s. ISBN 978-5-907003-14-9.
11. DZHUMANOVA A. 2017. Dostupné z: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30156230&pos=6;-108#pos=6;-108
12. EF English Proficiency Index www.ef.com/ep
13. Eurasian National University (ENU) <https://enu.kz/ru/o-enu/> ;
14. Financial Times. www.ft.com [online]. [cit. 2024-2-29].
15. Growing foreign direct investments in Kazakhstan. *Kazakh-tv.kz* [online]. [cit. 2024-2-29].
16. <https://online.zakon.kz/> Ministra školství N. Sagadiyeva
17. <https://www.akorda.kz/> Официальный сайт Президента Республики Казахстан (Oficiální stránky prezidenta Republiky Kazachstán)
18. http://is.muni.cz/el/1421/podzim_2016/SAK_SO2/um/Jazyková_politika_hand-out.pdf
19. <https://www.gov.kz/> Трехъязычие как один из приоритетов современного образования (Trojjazyčnost jako jedna z priorit moderního vzdělávání)

20. https://www.akorda.kz/ru/official_documents/strategies_and_programs Strategie rozvoje země Kazachstán – 2050
21. https://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan Poselství prezidenta Republiky Kazachstán N. Nazarbajeva
22. <https://www.universityrankings.ch/results/QS/2022?ranking=QS&year=2022®ion=&q=Kazakhstan> QS World University Rankings 2022
23. Kazašské ministerstvo školství a vědy. (2018). Strategický plán rozvoje vzdělávání a vědy v Republice Kazachstán. Astana.
24. KARAZHANOV, 2017. Languages: Russian language in Kazakhstan
25. KARABAYEV, S. 2016. Trojjazyčnost v Kazachstánu 78 s. ISBN 978-5-7598-2580-7.
26. Kazakhstan gets over \$20M from privatization program. web.archive.org [online]. 2016-10-26 [cit. 2024-2-29].
27. LEONTIEV, A. 2017. Vzdělávání: kvalita – důsledek volby 232 s. ISBN 5-85887-177-1.
28. MIKHALCHENKO, N.A. 2017. Vyssheie obrazovaniie i gosudarstvo. Globalnyi i nacionalnyi razmer politiky. Sankt Peterburg: SPbGU. 328 s. ISBN:978-5-288-05742-7
29. MARUSENKO, M. A. Образовательная языковая политика в современном мире (Vzdělávací jazyková politika v dnešním světě) Moskva 2023. S.267. ISBN 978 516 018 2636
30. Modernizace univerzity. Dostupné z: <https://www.kaznu.kz/ru/3/news/one/26484/>
31. Ministerstvo školství a vědy. Dostupné z: <https://www.gov.kz/memleket/entities/>
32. Ministr školství N. Sagadiyev. Dostupné z: <https://online.zakon.kz/>
33. Nařízení ministra školství a vědy Republiky Kazachstán. O schválení pravidel pro externí hodnocení výsledků vzdělávání: Schváleno. 28. února 2016, č. 94.
34. Nařízení Prezidenta RK č. 448 ze dne 30.9.2000 o Státním programu „Vzdělání“ na léta 2000–2005. [online]. 2000 [cit. 2008-20-10]. Dostupný z WWW: <http://www.edu.gov.kz/ru/normativno_pravovye_dokumenty/gos_programma_obrazovanie/>.
35. Národní komise Kazachstánu pro UNESCO. (2017). Národní strategie rozvoje vícejazyčného vzdělávání v Kazachstánu na období 2017-2025. Astana.
36. NAZARBAJEV, N. Jazyk a kultura. 2018. Dostupné z: <https://www.caravan.kz/news/nursultan-nazarbaev-napomnil-o-vazhnosti-yazykovojj-kultury-363804/>

37. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). [online]. Higher Education in Kazakhstan 2017 ISBN: 9789264268944 Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/education/2017_9789264289666-ru#page4
38. Poselství Prezidenta Republiky Kazachstán N.A.Nazarbajeva „Nový Kazachstán v novém světě“ – strategie další etapy rozvoje země: Materiály kulatého stolu“ ze dne 11.04.2007. ISBN 9965-458-54-5.
39. Poselství prezidenta Republiky Kazachstán – vůdce národa Nursultana Nazarbajeva lidu Kazachstánu "Strategie "Kazachstán-2050": nový politický kurz zavedeného státu.
40. Politický kurz etablovaného státu" //Kazachstánskaja pravda. - 2012.
41. Prezidentský dekret č. 205 ze dne 1. března 2016 "O schválení Státního programu rozvoje vzdělávání a vědy Republiky Kazachstán na období 2016-2019", <http://online.zakon.kz>, (datum vydání: 29.08.2017)
42. Poselství prezidenta Republiky Kazachstán N. Nazarbajeva lidu Kazachstánu. «Třetí modernizace Kazachstánu» Dostupné z: <https://www.akorda.kz/>
43. Poselství prezidenta Republiky Kazachstán N. Nazarbajeva Dostupné z: https://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan
44. Politika vysokoškolského vzdělávání. Dostupné z : https://www.eeas.europa.eu/node/26529_ru
45. Poselství prezidenta Republiky Kazachstán N. Nazarbajeva lidu Kazachstánu. 2012. Dostupné z: https://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-nnazarbaeva-narodu-kazahstana-14-dekabrya-2012-g
46. RYAGIN, S.N., ISMAGAMBETOVA, L.S. 2017. Vlastnosti zavedení vícejazyčného vzdělávání v Republice Kazachstán. [online]. Omsk: Humanitární akademie. ISSN:1998-5320. Dostupné z: <http://journal.omg.su/wp-content/files/28/11.pdf>
47. Strategie výskytu Kazachstánu v počtu 50 konkurenčních zemí //http://akorda.kz
48. SMOKOTIN, A. 2010. Sociokulturní dynamika. 86 s. ISBN 978-5-98426-224-8
49. Suleyman Demirel University (SDU) <https://sdu.edu.kz/about-us-2/c> ;
50. TLEUOVA, A. 2019. The Challenges and Opportunities of Implementing Trilingual Education in Kazakhstan [Výzvy a možnosti zavádění trojjazyčného vzdělávání v Kazachstánu]. Journal of Language and Education, 5(4), 98-109.

51. VELČOVSKÝ, V. 2011. Typologie jazykové politiky (s příklady z historie existence češtiny ve vícejazyčném státě). In: Jazyk, komunikacija. Informacija. Poznaň: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. č. 6. 234 s. ISBN 978-83-62653-04-1
52. Vysokoškolské vzdělávání v Kazachstánu – přímá cesta k úspěchu! Dostupné z: <https://vipusnik.kz/articles/vysshee-obrazovanie-v-kazahstane-pryamoy-put-k-uspehu>
53. Vysokoškolské vzdělávání v Kazachstánu v kontextu boloňského procesu.
54. Vysokoškolského vzdělávání na mezinárodní úrovni. Dostupné z: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/O1200000011>
55. Vědecko-metodický sborník. - Almaty, 2014.
56. Vzdělávání (ve znění ze dne 11. 7. 2017)
57. Zákon Republiky Kazachstán č. 319-III ze dne 27. července 2007 o vzdělávání
58. Zákon Republiky Kazachstán ze dne 11.07.1997, № 151 „O jazycích“. Dostupné z WWW: < <http://www.pavlodar.com/zakon/?dok=00054&all=all>
59. ZHUSSUPOVA, A. 2019. Jazyková politika v Kazachstánu: Historický přehled. International Journal of Applied Linguistics and English Literature, 8(5), 70-76.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam obrázků

Obr. 1 Dynamika počtu studentů ve vícejazyčných skupinách univerzity.

Obr. 2 Dynamika růstu počtu stážistů v centru dalšího profesního rozvoje a dalšího vzdělávání pro akademické roky 2021-2022, 2022-2023.

8.2 Seznam použitých zkratek

CLIL – Content and Language Integrated Learning (Obsahově a jazykově integrovaná výuka)

IELTS – International Educational Language Test Systém (Mezinárodní vzdělávací systém jazykových testů)

AO NCPK – Národní centrum pro rozvoj dovedností

BD – Boloňská deklarace

OP – Vzdělávací programy

PPS – Profesorsko-pedagogické složení

SPS – Samostatná práce studentů

SSR – Svaz sovětských socialistických republik

SDU – Suleyman Demirel Univerzity

ENU – Euroasijské Národní Univerzity

SNS – Společenství Nezávislých Států

RK – Republika Kazachstán

GPA – Grade Point Average (Průměrný prospěch)

TOEFL – Test of English as a Foreign Language (Zkouška z angličtiny jako cizího jazyka)

ENT – Národní testovací center

ECTS – Evropský systém přenosu kreditů

UNESCO – *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu)*

MON RK – Ministerstvo vědy a vysokého školství Republiky Kazachstán

KBTU – Kazachstánsko-britská technická univerzita